

БЕКІТІЛДІ
«Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭндАр) сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар Кеңесінің шешімімен
2024 жылғы 17 желтоқсандағы №13 хаттама

Қазақстан Республикасы, А26С7Х9, Алматы қ., Қарасай батыр көшесі, 34/95 үй.

Телефон: (727) 339-20-41, 339-20-42, call-орталық 2040.

АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ
ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ
ЕРЕЖЕЛЕРІ

Алматы қ., 2024 ж.

МАЗМҰНЫ:

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
2. АНЫҚТАМАЛАР	3-4
3. Нысан Сақтандыру	4
4. Сақтандыру Сомасы. Франшиза, Шығындар Сақтанушы	4-5
5. Сақтандыру СЫЙАҚЫ	5
6. САҚТАНДЫРУ ОҚИҒА	5-6
7. ЕРЕКШЕЛІКТЕР ДЕН САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫ ЖӘНЕ ШЕКТЕУ Сақтандыру	6-7
8. ТӨРТІП ҚОРЫТЫНДЫ ШАРТ Сақтандыру	8
9. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ МЕРЗІМІ, ӘРЕКЕТ ЕТУ ОРНЫ	8
10. ҚҰҚЫҚТАР ЖӘНЕ МІНДЕТТЕР ТАРАПТАР	8-10
11. ШАРТТАР ТОҚТАТУ ЖӘНЕ ӨЗГЕРТУЛЕР ШАРТ Сақтандыру	10-11
12. САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫ БОЛҒАН ЖАҒДАЙДА САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ ӘРЕКЕТТЕРІ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫНЫҢ БОЛҒАНЫН ЖӘНЕ ӨЛШЕМІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАР ТІЗІМІ ЗИЯҢДАР	11-12
13. ТӨРТІП ЖӘНЕ ШАРТТАР ІСКЕ АСЫРУ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕР	12
14. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРУДАН БАС ТARTУ ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ МЕРЗІМІ ТӨЛЕМІ	12-13
15. СУБРОГАЦИЯ	13
16. ӨЗГЕРТУ ДӘРЕЖЕСІ ҚАУІПТІҢ	13
17. АЛМАСТЫРУ Сақтанушы	13
18. ФОРС - МАЖОРЛЫҚ ЖАҒДАЙЛАР	13-14
19. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ	14
20. ТӨРТІП РҰҚСАТТАР ДАУЛАР	14
21. ЕРЕКШЕ ШАРТТАР	14

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1. Осы Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері (бұдан әрі – Ережелер) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңына және Қазақстан Республикасының басқа да заңдары мен нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес әзірленген.
- 1.2. Осы Ережелердің шарттарына сәйкес, «Sinoasia B&R (Синоазия БиЭндАр)» Сақтандыру Компаниясы» АҚ, бұдан әрі Сақтандырушы деп аталады, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыруды (бұдан әрі – «АҚЖ Ерікті сақтандыру») жеке және заңды тұлғалармен, бұдан әрі Сақтанушылар деп аталатын, АҚЖ Ерікті сақтандыру келісімшартын (бұдан әрі – Келісімшарт, сақтандыру келісімшарты) жасасу арқылы жүзеге асырады.
- 1.3. Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандырудың мақсаты – үшінші тұлғалардың мүлктік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету, олардың мүлкіне, өміріне және денсаулығына зиян келтірілген жағдайда сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру арқылы.
- 1.4. Сақтанушының немесе оның өкілінің сақтандыру келісімшартына қол қоюы, Ережелер мен сақтандыру келісімшартының шарттарымен толық келісетінін растайды.
- 1.5. Сақтандыру келісімшартын жасаған кезде Сақтанушы мен Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамалық және нормативтік құқықтық актілерімен белгіленген шектерде Ережелердің жекелеген ережелерін өзгерту немесе алып тастау және Ережелерді толықтыру туралы келісімге келе алады.
- 1.6. Сақтандыру келісімшартында қамтылған ережелер сақтандыру ережелерінің тиісті ережелеріне қатысты басымдыққа ие.
- 1.7. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша Ережелер негізінде сақтандыру келісімшарттары жасалуы мүмкін, олар сақтандыру келісімшартын жасаған кезде анықталатын қосымша шарттарды қамтиды.
- 1.8. Сақтандырушы Ережелер негізінде бір немесе бірнеше Сақтанушыларға, Сақтандырылған тұлғаларға бағытталған жеке сақтандыру келісімшарты немесе сақтандыру келісімшарттарының жеке тобы бойынша сақтандыру шарттарын қалыптастыруға құқылы, бұл Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін дәрежеде.
- 1.9. Осы Ережелер негізінде жасалған сақтандыру шартының әрекеті Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында таралады, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе.

2. АНЫҚТАМАЛАР

- 2.1. Сақтандырушы – сақтандыруды жүзеге асыратын, яғни сақтандыру жағдайы туындаған кезде Сақтанушыға немесе шарт жасалған басқа тұлғаға (пайда алушыға) шартта белгіленген сома (сақтандыру сомасы) шегінде сақтандыру төлемін төлеуге міндетті заңды тұлға, сақтандыру ұйымы ретінде тіркелген және сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензиясы бар немесе Қазақстан Республикасының «Өзара сақтандыру туралы» Заңына сәйкес өзара сақтандыру қоғамы немесе Қазақстан Республикасының «Сауда қызметін реттеу туралы» Заңына сәйкес Қазақстанның Экспорттық-несиелік агенттігі, осы ережелердің мәтінінде Сақтандырушы – АҚЗаңменЗаңмен «Sinoasia B&R (Синоазия БиЭндАр) Сақтандыру Компаниясы».
- 2.2. Сақтанушы - Сақтандырушы мен азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру келісімшартын жасаған тұлға. Сақтанушылар заңды тұлғалар мен азаматтар болуы мүмкін. Сақтандырылған - үшінші тұлғаларға (Зардап шеккендерге) зиян келтіру бойынша оның азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандырылатын тұлға. Егер Сақтандырылған келісімшартта аталмаса, сақтандырылған болып Сақтанушының өзі есептеледі.
- 2.3. Пайда алушы (үшінші тұлға/ зардап шеккен) - сақтандыру жағдайының нәтижесінде өміріне, денсаулығына немесе мүлкіне зиян келтірілген кез келген жеке немесе заңды тұлға. Зардап шеккен осы Ережелер мен Сақтандыру келісімшартына сәйкес Пайда алушы болып табылады, яғни сақтандыру төлемін алушы.
- 2.4. Сақтандыру сыйақысы - Сақтандырушының Сақтанушыға (Пайда алушыға) келісімшартта анықталған мөлшерде сақтандыру төлемін жасау міндеттемесін қабылдағаны үшін Сақтанушының Сақтандырушыға төлеуге міндетті ақша сомасы.
- 2.5. Сақтандыру тарифі - сақтандыру объектісі мен сақтандыру тәуекелінің сипатын ескере отырып, сақтандыру сомасының бірлігіне сақтандыру сыйақысының анықтаушы мөлшерлемесі.

- 2.6. **Сақтандыру сомасы** - сақтандыру объектісі сақтандырылған ақша сомасы және сақтандыру жағдайы туындаған кезде Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіреді.
- 2.7. **Сақтандыру жағдайы** – сақтандыру келісімшарты бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыруды қарастыратын оқиға.
- 2.8. **Сақтандыру төлемі** - сақтандыру жағдайы туындаған кезде Сақтандырушының Сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру сомасы шегінде төлейтін ақша сомасы.
- 2.9. **Азаматтық-құқықтық жауапкершілік** - Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасымен белгіленген кінәлі тұлғаның үшінші тұлғалардың мүлкіне, өміріне және денсаулығына келтірілген зиянды өтеу міндеті.
- 2.10. Сақтандырушының уәкілетті өкілі – Сақтандырушының атынан сақтандыру жағдайының себептерін, сипатын және басқа да мән-жайларын, сондай-ақ сақтандыру жағдайынан туындаған залалдың мөлшерін анықтау бойынша әрекеттерді жүзеге асыруға уәкілетті жеке немесе заңды тұлға.
- 2.11. Сақтандыру ережелері – Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне негізделі отырып, Сақтандырушы әзірлейтін және белгілі бір сақтандыру түрі бойынша сақтандыруды жүзеге асыру шарттарын, сақтандыру сыйақыларын анықтау және төлеу тәртібін, сақтандыру жағдайын, сақтандыру тәуекелдерін анықтау, Сақтандыру шартын жасасу, орындау және тоқтату тәртібі мен шарттарын реттейтін құжат.
- 2.12. Шарт – Сақтандырушының (Сақтандырылғанның) азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру шарты, оған сәйкес Сақтандырушы шартта белгіленген төлем (сақтандыру сыйақысы) үшін шартта көзделген оқиға (сақтандыру жағдайы) туындаған кезде Жәбірленушіге өміріне, денсаулығына немесе мүлкіне зиян келтіруден туындаған шығындарды өтеуге (сақтандыру төлемін жүзеге асыруға) міндеттенеді, шартта белгіленген сақтандыру сомасы шегінде.
- 2.13. Шартсыз франшиза – әрбір сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемінің мөлшерін анықтау кезінде залал сомасынан шартсыз шегеруге жататын ақша сомасы, сақтандыру сомасының пайызымен немесе абсолюттік мәнде анықталады (бұдан әрі - франшиза).
- 2.14. **Сақтандыру аумағы** – бұл Сақтандыру ережелері және/немесе сақтандыру келісімшартымен қарастырылған сақтандырылған қызметті жүзеге асыру және/немесе зиян келтіру аумағы.
- 2.15. **Сақтандыру омбудсманы** - Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңына сәйкес сақтандыру нарығының қатысушылары арасындағы келіспеушіліктерді реттейтін өз қызметінде тәуелсіз жеке тұлға.

3. САҚТАНДЫРУ НЫСАНЫ

- 3.1. Келісімшарт бойынша сақтандыру нысаны Сақтанушының (Сақтандырылғанның) мүлдітік мүддесі болып табылады, ол Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген тәртіппен өмірге/денсаулыққа зиян келтіру және/немесе үшінші тұлғалардың мүлкіне зиян келтіру (бұдан әрі – «жәбірленушілер») бойынша зиянды өтеу міндетімен байланысты, сақтандыру жағдайы нәтижесінде, келесі жағдайларды қоспағанда: а) автомобиль көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру; б) әуе көлігінің иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру; в) су көлігінің иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру; г) ғарыш объектілерінің иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру; д) кәсіби жауапкершілікті сақтандыру.

4. САҚТАНДЫРУ СОММАСЫ. ФРАНШИЗА, САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ ШЫҒЫНДАРЫ

- 4.1. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы Тараптардың келісімі бойынша, сақтандыру қорғауының сипаты, көлемі және сақтандыру тәуекелінің дәрежесіне байланысты белгіленеді.
- 4.2. Тараптар Сақтандыру келісімшартын жасасқанда бір сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемінің ең жоғарғы мөлшерін (бір сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру сомасын), сондай-ақ сақтандыру келісімшартының әрекет ету мерзімінде болған барлық сақтандыру жағдайлары бойынша сақтандыру төлемінің ең жоғарғы мөлшерін (жалпы сақтандыру сомасын) келіседі.
- 4.3. Сақтандыру сомасы шегінде Тараптардың келісімі бойынша Сақтандырушының жауапкершілік лимиттері белгіленуі мүмкін:
 - а) бір сақтандыру жағдайы бойынша (оның шегінде Сақтандырушы бір сақтандыру жағдайы

- бойынша барлық Пайда алушыларға сақтандыру өтемін төлеуге міндеттенеді);
- б) бір зардап шегушіге;
 - в) жекелеген тәуекел санаттары бойынша;
 - г) Егер Сақтандыру келісімшартында өзгеше көзделмесе, Сақтандыру келісімшартында көрсетілген сақтандыру сомалары барлық зиян түрлері үшін бірдей болып саналады;
- 4.4. Сақтандыру келісімшартының бүкіл мерзімі ішінде орын алған барлық сақтандыру жағдайлары бойынша жалпы сақтандыру төлемдерінің сомасы әрбір тәуекел түрі бойынша Сақтандыру келісімшартында белгіленген жауапкершілік лимиттерінен аспауы тиіс.
- 4.5. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандыру келісімшарты бойынша сақтандыру сомасы (жауапкершілік лимиті) жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің мөлшеріне азаяды. Сақтандыру сомасының азаюы сақтандыру төлемі жүзеге асырылған күннен бастап жүзеге асырылады. Бұл жағдайда Сақтанушының қалауы бойынша сақтандыру сомасы (жауапкершілік лимиті) сақтандыру сыйақысын қосымша төлеу арқылы қалпына келтірілуі мүмкін.
- 4.6. Сақтандыру келісімшартында франшиза қарастырылуы мүмкін – сақтандыру шарттарымен белгіленген, белгілі бір мөлшерден аспайтын шығынды өтеуден Сақтандырушыны босату. Франшиза шартты (шегерілмейтін) және сөзсіз (шегерілетін) болып бөлінеді, барлық немесе кейбір зиян түрлері үшін, сақтандыру сомасының пайызында немесе абсолютті мөлшерде белгіленеді.
- 4.7. Шартты франшиза белгіленген жағдайда, егер шығын франшиза мөлшерінен аспаса, Сақтандырушы сақтандыру өтемін төлемейді, ал егер шығын франшиза сомасынан асса, сақтандыру өтемін толық көлемде төлейді.
- 4.8. Сөзсіз франшиза белгіленген жағдайда, Сақтандырушы барлық жағдайларда франшиза сомасын шегеріп, сақтандыру өтемін төлейді.
- 4.9. Егер франшиза түрі сақтандыру келісімшартында көрсетілмесе, онда франшиза «шартсыз».
- 4.10. Франшиза әрбір сақтандыру жағдайы бойынша белгіленеді. Егер бірнеше сақтандыру жағдайы орын алса, франшиза олардың әрқайсысына қолданылады.
- 4.11. Егер бұл сақтандыру келісімшартымен белгіленсе, сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтандырушы Сақтанушының/Сақтандырылғанның келесі қажетті және орынды шығындарын өтейді:
- 4.11.1. зиянды азайту немесе болдырмау мақсатында жасалған, құжаттармен расталған негізді шығындар, егер мұндай шығындар негізді, қажетті немесе Сақтандырушының нұсқауларына сәйкес жасалған болса;
 - 4.11.2. Сақтандыру жағдайының мән-жайлары мен себептерін анықтау мақсатында Сақтандырушының алдын ала жазбаша келісімімен жасалған құжатпен расталған шығындар.

5. САҚТАНДЫРУ СЫЙАҚЫСЫ

- 5.1. Сақтандыру сыйақысының мөлшері сақтандыру сомалары, тарифтік ставкалар, сақтандыру мерзімі және франшиза, сондай-ақ басқа көрсеткіштер негізінде есептеледі.
- 5.2. Егер сақтандыру шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, сақтандыру сыйақысының мөлшері сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасына сақтандыру тарифін көбейту арқылы Сақтандырушы тарапынан есептеледі.
- 5.3. Тарифтік мөлшерлемелер негізгі тарифтік мөлшерлемелер негізінде, сақтандырудың нақты шарттарын ескере отырып белгіленеді.
- 5.4. Шарт бойынша сақтандыру сыйақысын төлеу Сақтанушы тарапынан біржолғы немесе бөліп-бөліп, шартта көрсетілген мөлшерде және мерзімде мерзімді сақтандыру жарналары түрінде жүзеге асырылады. Сақтандыру сыйақысын төлеу Сақтанушы тарапынан Шарттың шарттарына сәйкес Сақтандырушының есеп айырысу шотына қолма-қол ақшасыз төлем арқылы немесе Сақтандырушының кассасына қолма-қол ақшамен жүзеге асырылады.
- 5.5. Сақтанушының сақтандыру сыйақысын төлеу міндеттемесі, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Тараптардың уәкілетті өкілдері сақтандыру шартын қол қойған күннен бастап туындайды.
- 5.6. Егер Сақтандыру шартында сақтандыру сыйақысын бөліп төлеу көзделсе және сақтандыру жағдайы келесі сақтандыру жарнасы төленгенге дейін орын алса, Сақтандырушы сақтандыру төлемінің мөлшерін анықтау кезінде төленбеген сақтандыру жарналарының сомасын есепке алуға құқылы.
- 5.7. Сақтандыру сыйақысын немесе сақтандыру жарнасын төлеуді кешіктіргені үшін

Сақтандырушыдан Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында немесе Сақтандыру шартында көзделген мөлшерде, бірақ белгіленген сақтандыру сыйақысының жалпы сомасынан аспайтын айыппұл алынуы мүмкін.

6. САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫ

- 6.1. Сақтандыру оқиғасы - Сақтандырушының (Сақтандырылғанның) азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің келесі оқиғалардың, бірақ олармен шектелмей, орын алуына байланысты туындауы болып табылады:
 - 6.1.1 үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіру;
 - 6.1.2 қоршаған ортаға зиян келтіру;
 - 6.1.3 азаматтық-құқықтық шарт бойынша міндеттемелерді орындамау (дұрыс орындамау) салдарынан зиян келтіру;
 - 6.1.4 қызметкерлердің еңбек (қызметтік) міндеттерін орындау кезінде олардың өмірі мен денсаулығына зиян келтіру;
 - 6.1.5 өндіруші немесе сатушы өндіретін (сататын) өнімдерді (тауарларды, қызметтерді) пайдалану (тұтыну) салдарынан зиян келтіру;
 - 6.1.6 Сақтанушының (Сақтандырылғанның) қызметтік міндеттерін орындау барысында жіберілген абайсыз және кездейсоқ әрекеттері нәтижесінде клиенттерге (пациенттерге және т.б.) материалдық зиян келтіру;
 - 6.1.7 Сақтанушының (Сақтандырылғанның) мемлекеттік органдар (кеден, салық және т.б.) алдындағы міндеттемелерін орындамауы (дұрыс орындамауы) және осыған байланысты тиісті төлемдерді (алымдар, баждар) төлеу міндеті орындалмаған міндеттемелер көлемінде;
 - 6.1.8 Сақтанушының көрініс шараларын ұйымдастыру кезінде абайсыз әрекеттері нәтижесінде үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне зиян келтіру.
- 6.2. Сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиға оның болу ықтималдығы мен кездейсоқтық белгілеріне ие болуы керек.
- 6.3. Сақтанушының (Сақтандырылғанның) азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің пайда болу фактісі пайда алушыларға зиянды өтеу үшін заңды күшіне енген сот шешімі негізінде анықталады.
- 6.4. Сақтандыру жағдайының туындауын, сондай-ақ одан келген шығындарды дәлелдеу Сақтанушының (Пайда алушының, Сақтандырылғанның) міндеті болып табылады.
- 6.5. Шарт бойынша Сақтандырушы Сақтанушыға (Сақтандырылғанға) үшінші тұлғалар тарапынан шарттың әрекет ету мерзімі ішінде болған сақтандыру жағдайының нәтижесінде келтірілген зиянды өтеу туралы талаптар қойылған жағдайда сақтандыру қорғанысын ұсынады.
- 6.6. Сақтандыру қорғанысы ұсынылатын нақты қызмет түрі Шартта анықталады.
- 6.7. Бірдей себептен туындаған бірнеше шығындар бір сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылады.

7. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ШЫҒАРЫЛҒАН ЖАҒДАЙЛАР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ШЕКТЕУЛЕРІ

- 7.1. **Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе ішінара бас тартуға құқылы, егер сақтандыру жағдайы келесі себептерден туындаса:**
 - 7.1.1. Сақтандырушының, сақтандырылғанның немесе зардап шеккеннің сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған немесе оның туындауына ықпал ететін қасақана әрекеттері, қажетті қорғаныс және шұғыл қажеттілік жағдайында жасалған әрекеттерден басқа;
 - 7.1.2. Сақтанушының, сақтандырылған адамның немесе зардап шеккен адамның заңнамалық актілермен белгіленген тәртіпте қасақана қылмыс немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған әрекеттері, сақтандыру жағдайымен себепті байланыста болған.
- 7.2. **Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады, егер сақтандыру жағдайы келесі себептермен орын алса:**
 - 7.2.1. ядролық жарылыс, радиация немесе радиоактивті ластанудың әсері;
 - 7.2.2. соғыс, әскери басып кіру, шетелдік жаудың дұшпандық әрекеттері, әскери әрекеттер, әскери маневрлер немесе әскери шаралар;
 - 7.2.3. азаматтық соғыс, халықтық толқулардың кез келген түрі, қарулы көтеріліс, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер, билікті күшпен басып алу немесе күшпен ұстап тұру;
 - 7.2.4. мемлекеттік органдардың шешімі бойынша сақтандырылған мүлікті тәркілеу, конфискациялау, реквизициялау, тұтқындау немесе жою салдарынан туындаған шығындар;

7.2.5. саяси себептермен жасалған террористік әрекеттер мен заңсыз әрекеттер.

7.3. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуының негізі ретінде келесілер де болуы мүмкін:

- 7.3.1. Сақтанушының сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы сақтандырушыға әдейі жалған мәліметтер беруі;
- 7.3.2. Сақтанушының сақтандыру жағдайынан келтірілген шығындарды азайту шараларын әдейі қабылдамауы;
- 7.3.3. Сақтанушының шығын келтірген тұлғадан тиісті шығынды өтеуді алуы;
- 7.3.4. Сақтанушының сақтандырушыға сақтандыру жағдайының мән-жайларын тергеуге және келтірілген шығын мөлшерін анықтауға кедергі келтіруі;
- 7.3.5. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының туындағаны туралы хабардар етпеу;
- 7.3.6. Сақтанушының сақтандыру жағдайының туындауына жауапты тұлғаға талап қою құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтандырушыға талап қою құқығын беру үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы. Егер сақтандыру өтемақысы қазірдің өзінде төленген болса, Сақтандырушы оны толық немесе ішінара қайтаруды талап етуге құқылы;
- 7.3.7. Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген басқа жағдайлар.
- 7.4. Осы бапта көзделген заңсыз әрекеттері үшін Сақтанушы алдында сақтандыру жауапкершілігінен босату Сақтандырушыны Сақтандырылған тұлғаға немесе Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан да босатады.

7.5. Егер Шартта өзгеше көзделмесе, сақтандыру жауапкершілігі келесі жағдайларға қолданылмайды:

- 7.5.1. сақтандыру шарты жасалған кезде белгіленген сақтандыру аумағынан тыс жерлерде келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемін талап ету;
- 7.5.2. бірдей шарт бойынша жауапкершілігі сақтандырылған Сақтанушылардың бір-біріне қоятын талаптары;
- 7.5.3. заңды тұлғаны таратуға жауапты тұлғалардың таратылатын заңды тұлғаға қоятын талаптары;
- 7.5.4. Сақтанушының мүлкіне келтірілген зиян, оның ішінде жалға алынған, лизингке алынған, үшінші тарап мердігерлері арқылы тартылған немесе қандай да бір басқа жолмен олардың жауапкершілігінде болған мүлік;
- 7.5.5. Антикварлық және басқа да ұқсас бірегей заттарға, қымбат және жартылай қымбат тастар мен металдардан жасалған бұйымдарға, діни культ заттарына, коллекцияларға, картиналарға, қолжазбаларға, ақша белгілеріне, құнды қағаздарға келтірілген зиян немесе жойылуымен байланысты шығындар, сондай-ақ жанама шығындар мен залалдар, жіберілген пайда, табыс жоғалту, тоқтап қалу, моральдық зиян, мүліктің тауарлық түрін жоғалту;
- 7.5.6. Жіберілген пайда, шығындар (айыппұлдар, тұрақсыздық), сот шығындары, пайда алушының мүлкінің тауарлық түрін жоғалту;
- 7.5.7. Сақтанушының сақтандырушы көрсеткен жалпы қабылданған нормаларға сәйкес жою қажеттілігіне назар аударған, тәуекел дәрежесін айтарлықтай арттыратын жағдайларды сақтандырушы келісілген мерзім ішінде жоймағандықтан туындаған зиян үшін төлем талаптары;
- 7.5.8. Сақтандырушының өзі өндірген тауарларға, оның орындаған жұмыстарына, сондай-ақ оның тапсырысы немесе есебінен өндірілген немесе орындалған тауарлар мен жұмыстарға келтірілген зиян үшін төлем талаптары, егер зиянның себебі олардың өндірісі немесе осындай жұмыстарды орындау процесінде орын алған оқиғалар болса;
- 7.5.9. Сақтандырушының қызметкерлерінің жұмысындағы немқұрайлылық, сондай-ақ ластаушы заттардың тұрақты шығарылуы мен төгілуінен туындаған оқиғалар;
- 7.5.10. Ядролық отынды пайдалану қызметімен байланысты радиоактивті ластану, сәулелену және басқа да салдарлардан туындаған оқиғалар;
- 7.5.11. Құрылымдардың, жабдықтардың, материалдардың тозуынан, соның ішінде нормативтік пайдалану мерзімінен тыс қолданудан туындаған оқиғалар;
- 7.5.12. Сақтанушының заңдарды, қаулыларды, ведомстволық және өндірістік ережелерді, нормалар мен нормативтік құжаттарды бұзуы салдарынан туындаған оқиғалар;
- 7.5.13. Өндірістің қауіпсіздігін бақылауға жауапты басшылық пен лауазымды тұлғалардың кінәсінен болған оқиғалар.
- 7.6. Сақтандыру келісімшартында осы ережелерде көрсетілмеген басқа да ерекшеліктер қарастырылуы мүмкін.

8. САҚТАНДЫРУ КЕЛІСІМШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

- 8.1. Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында үшінші тұлғалардың мүлкіне, өміріне және денсаулығына зиян келтіруі мүмкін Сақтанушының (Сақтандырылғанның) пайдасына жасалатын Шарт негізінде жүзеге асырылады.
- 8.2. Шарт тараптардың бір құжатты құрастыруы арқылы жазбаша түрде, және электрондық түрде келесі жолдармен жасалады:
 - 8.2.1 сақтанушының Сақтандырушы біржақты тәртіпте әзірлеген сақтандыру ережелерімен қарастырылған типтік сақтандыру шарттарына қосылуы, соның ішінде Сақтандырушының автоматтандырылған ақпараттық жүйесінде шартты рәсімдеу;
 - 8.2.2 сақтанушының Сақтандырушы біржақты тәртіпте әзірлеген сақтандыру ережелерімен қарастырылған типтік сақтандыру шарттарына қосылуы және Шартты Сақтандырушының Интернет-ресурсында рәсімдеу (осы тармақ Компанияның басқару органының арнайы бұйрығына дейін әрекет етпейді).
- 8.3. Шартты жасасуға негіздеме болып Сақтанушының Сақтандырушы белгілеген нысандағы өтініші табылады.
- 8.4. Шартты жасасу кезінде Сақтандырушы сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын және одан болатын мүмкін шығындарды бағалау үшін Сақтанушыдан толық және шынайы ақпарат алуға құқылы.
- 8.5. Егер сақтандыру шарты жасалғаннан кейін Сақтанушының сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын және мүмкін шығындардың мөлшерін бағалауға маңызды мәні бар жағдайлар туралы Сақтандырушыға әдейі жалған мәлімет бергені анықталса, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды талап етуге құқылы.
- 8.6. Тараптардың келісімі бойынша Шартқа басқа да шарттар енгізілуі мүмкін.

9. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ

- 9.1. Сақтандыру шарты 1 жылға (он екі күнтізбелік айға) немесе Тараптардың келісімі бойынша басқа мерзімге жасалады. Сақтандыру шартының басталу және аяқталу мерзімдері сақтандыру шартында көрсетіледі.
- 9.2. Сақтандыру қорғау кезеңі Шарттың мерзімімен сәйкес келеді, егер Шартта өзгеше көзделмесе.
- 9.3. Сақтандыру шарты сақтандыру сыйақысы төленген күннен кейінгі күннен бастап күшіне енеді, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, бұл ретте сақтандыру сыйақысы төленген күн деп ақша Сақтандырушының банктік шотына немесе кассасына түскен күн есептеледі.
- 9.4. Сақтандыру келісімшартының әрекеті келісімшарттың әрекет ету мерзімінің соңғы күнінде тоқтатылады, егер сақтандыру келісімшартында өзгеше көзделмесе.
- 9.5. Сақтандыру сыйақысын келісімшартта көрсетілген мерзімдерде төлемеген жағдайда, келісімшарт жасалмаған болып есептеледі.
- 9.6. Сақтандыру қорғауының аумағы сақтандыру келісімшартымен анықталады.
- 9.7. Сақтандыру келісімшартына енгізілген барлық өзгерістер мен толықтырулар тараптардың уәкілетті өкілдерімен жазбаша түрде рәсімделіп, қол қойылған жағдайда ғана заңды күшке ие болады.
- 9.8. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шарты келесі мерзімге ұзартылуы мүмкін, егер Тараптардың бірі бұл туралы сақтандыру шартының тоқтатылу күнінен 30 (отыз) күнтізбелік күн бұрын хабарлап, сақтандыру сыйақысын төлесе.

10. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

10.1 Сақтанушы құқылы:

- 10.1.1. Сақтандырушыдан Шарттың шарттарын түсіндіруді талап ету;
- 10.1.2. Шарттың көшірмесін жоғалтқан жағдайда алу;
- 10.1.3. сақтандыру жағдайынан келген шығын мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;
- 10.1.4. сақтандыру жағдайынан келген шығын мөлшерін бағалау нәтижелерімен және Сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жасаған сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеулермен танысу;
- 10.1.5. Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту туралы шешіміне шағымдану;

- 10.1.6. сақтандыру омбудсменіне өтініш пен қоса берілген құжаттарды жіберу (тікелей сақтандыру омбудсменіне, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы немесе Сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі арқылы);
- 10.1.7. Шартта, Ережелерде және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да құқықтарды жүзеге асыру.

10.2 Сақтанушы міндетті:

- 10.2.1. Шартта белгіленген мөлшерде, тәртіпте және мерзімде сақтандыру сыйақыларын төлеу;
- 10.2.2. Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің жағдайы туралы хабарлау;
- 10.2.3. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау;
- 10.2.4. Сақтандыру жағдайынан келетін шығындарды азайту шараларын қабылдау;
- 10.2.5. Сақтандырушыға келісімшарт жасасу кезінде хабарланған жағдайларда елеулі өзгерістер туралы дереу хабарлау, егер бұл өзгерістер мүлктік сақтандыру келісімшартының әрекет ету кезеңінде сақтандыру тәуекелін едәуір арттыруы мүмкін болса;
- 10.2.6. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайына жауапты тұлғаға талап қою құқығын беру;
- 10.2.7. Сақтандырушының келісімінсіз өтемақы төлемей, болған оқиғаға байланысты қойылған талаптарды ішінара немесе толық мойындамау, сондай-ақ мұндай талаптарды реттеу бойынша қандай да бір тікелей немесе жанама міндеттемелерді өзіне алмау;
- 10.2.8. Егер үшінші тұлғалар оның мүлкін жасырын ұрлағаннан кейін Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырған жағдайда, бұл ұрланған мүлік қайта табылып және/немесе Сақтанушыға қайтарылған болса, ол оны тапқан/алған сәттен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде Сақтандырушыға тиісті жазбаша хабарлама жіберуге және мүлкті қайтару және оны тәртіпке келтіру шығындарын шегеріп, алынған сақтандыру төлемінің сомасын қайтаруға міндетті;
- 10.2.9. Шартта, Ережелерде және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да міндеттерді орындау.

10.3 Сақтандырушы құқылы:

- 10.3.1. өз құзыреті шегінде тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан сақтандыру жағдайының орын алғанын және одан келген шығындардың мөлшерін растайтын құжаттарды сұратуға;
- 10.3.2. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының орын алғанын және оның пайда болу жағдайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге;
- 10.3.3. ұсынылған ақпарат пен құжаттарды тексеруге;
- 10.3.4. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен жағдайларын өз бетінше анықтау;
- 10.3.5. сақтандыру жағдайының себептері мен басқа да жағдайларын анықтау үшін зақымдалған (жойылған) мүлкті тексеру;
- 10.3.6. осы ережелер мен Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген жағдайларда шығын келтірген тұлғаға кері (регресс) талап қою құқығын ұсыну;
- 10.3.7. осы Ережелерде, Сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген жағдайларда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту;
- 10.3.8. Сақтандырушының мүдделерін оның келісімімен сотта немесе басқа да жолдармен қорғау, сақтандырушының құқықтық қорғанысын қамтамасыз ету;
- 10.3.9. Келісімшартта, Ережелерде және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да құқықтарға ие болу.

10.4 Сақтандырушы міндетті:

- 10.4.1. сақтандырушыны Ережелер мен сақтандыру шарттарымен таныстыру және оның талабы бойынша ережелердің көшірмесін ұсыну (жіберу);
- 10.4.2. сақтандыру жағдайы туындаған кезде сақтандыру төлемін Шартта немесе Қазақстан Республикасының басқа да заңнамалық актілерінде көзделген мөлшерде, тәртіпте және мерзімде жүзеге асыру;
- 10.4.3. сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;
- 10.4.4. сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды азайту үшін сақтанушының жасаған шығындарын өтеу;
- 10.4.5. Сақтанушы (Сақтандырылған) немесе зардап шеккен (Пайда алушы) не олардың өкілі барлық қажетті құжаттарды ұсынбаған жағдайда

- сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін, сақтандыру келісімшартында белгіленген мерзімде жетіспейтін құжаттар туралы хабарлау;
- 10.4.6. Келісімшартта, осы Ережелерде және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да міндеттерді орындау.

11 САҚТАНДЫРУ КЕЛІСІМШАРТЫН ТОҚТАТУ ЖӘНЕ ӨЗГЕРТУ ШАРТТАРЫ

11.1 Сақтандыру келісімшарты, сақтандыру келісімшартында және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген міндеттемелерді тоқтату үшін басқа негіздерден бөлек, келесі жағдайларда тоқтатылады:

- 11.1.1. Шарттың мерзімі аяқталған кезде;
- 11.1.2. Сақтандырушы сақтандыру сомасының толық мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асырған кезде;
- 11.1.3. Сақтанушының жойылуы (егер Сақтанушы заңды тұлға болса);
- 11.1.4. Сақтанушы болып табылмайтын сақтандырылған адамның қайтыс болуы, оны ауыстыру болмаған кезде;
- 11.1.5. Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімінің заңды күшіне енуі немесе Сақтандырушыны ерікті түрде таратуға рұқсат беру туралы Қазақстан Республикасының уәкілетті мемлекеттік органының шешімінің күшіне енуі;
- 11.1.6. сақтандыру объектісі жойылған кезде;
- 11.1.7. Сақтандырушы сақтандыру объектісін иеліктен шығарған кезде, егер Сақтандырушы сақтандырушыны ауыстыруға қарсы болса және Келісімде өзгеше көзделмесе;
- 11.1.8. Сақтандырушы/пайда алушы мен Сақтандырушының өзара келісімі бойынша;
- 11.1.9. сақтандыру жағдайының туындау мүмкіндігі жойылғанда және сақтандыру тәуекелінің болуы сақтандыру жағдайынан басқа жағдайлармен тоқтатылғанда;
- 11.1.10. сақтандырушы сақтандыру сыйақысын/сақтандыру жарналарын төлемеген жағдайда, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе;
- 11.1.11. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа жағдайларда.
- 11.2. Сақтандыру шарты сақтандырушының немесе сақтандырушының талабы бойынша, сондай-ақ Тараптардың келісімі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылуы мүмкін.
- 11.3. Шартты мерзімінен бұрын бұзу ниеті туралы бастамашы Тарап екінші Тарапты бұзу болжанған күнге дейін кемінде 30 (отыз) күнтізбелік күн бұрын хабардар етуге міндетті.
- 11.4. Қарыз/лизинг шартына байланысты сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату кезінде, қарыз алушының қарыз беруші/лизинг беруші алдындағы міндеттемелерін орындауына байланысты және/немесе Ережелердің 11.1-тармағында және/немесе Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көзделген шарттарға сәйкес, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру сыйақысының бір бөлігін келесі формула бойынша есептеп қайтарады:

($CC - CC \cdot 10\%$) / $N \cdot n$, мұнда:

CC – Сақтандыру шарты бойынша төленген сақтандыру сыйақысы/сақтандыру жарналары, 10% - Сақтандырушының іс жүргізу шығындары, N – Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі (күндермен), n – Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін қалған күндер саны, өтініш берілген күн пайдаланылған болып есептеледі.

- 11.5. Кепіл/қарыз/лизинг келісімшартымен байланысты емес сақтандыру келісімшартын мерзімінен бұрын тоқтату кезінде, Сақтанушының талабы бойынша, Ережелердің 11.1-тармағы және/немесе ҚР Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағы бойынша, келісімшарт жасалған күннен бастап 14 (он төрт) күнтізбелік күн ішінде, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру сыйақысының бір бөлігін Ережелердің 11.4-тармағына сәйкес есептелген формула бойынша қайтарады;
- 11.6. Сақтандыру келісімшарты жасалған күннен бастап 15 (он бесінші) күнтізбелік күннен бастап, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру сыйақысын сақтандыру әрекет еткен уақытқа пропорционалды сақтандыру сыйақысының бөлігін және Сақтандырушының сақтандыру қызметін жүргізуге кеткен шығындарын алынған (төленген) сақтандыру сыйақысынан пайыздық мөлшерде шегеріп қайтарады, келесі формула бойынша:

($CC - CC \cdot ПМ$) / $N \cdot n$, мұнда:

CC – Сақтандыру келісімшарты бойынша төленген сақтандыру сыйақысы/сақтандыру жарналары, ПМ – Сақтандырушының іс жүргізуге кеткен шығындары, пайыздық мөлшерде (бірақ сату шығындарынан кем емес), N – Сақтандыру келісімшартының әрекет ету мерзімі (күндермен), n – Сақтандыру келісімшартының әрекет ету мерзімінің аяқталуына дейін қалған

күндер саны, өтініш беру күні пайдаланылған болып есептеледі.

- 11.7 Сақтандыру келісімшартын сақтанушының талабы бойынша мерзімінен бұрын тоқтатқан жағдайда, егер бұл ҚР АҚ 841-бабының 1-тармағында және осы Ережелердің 11.1-тармағында көрсетілген жағдайлармен байланысты болмаса, сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйақысы/сақтандыру жарналары қайтарылмайды, егер келісімшартта өзгеше көзделмесе.
- 11.8 Сақтандыру келісімшартын мерзімінен бұрын тоқтату сақтандырушының кінәсінен шарттарын орындамауымен байланысты болған жағдайда, соңғысы сақтанушыға төленген сақтандыру сыйақысын немесе сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.
- 11.9 Сақтандыру сыйақысын бөліп төлеу кезінде кезекті сақтандыру жарнасы төленбеген жағдайда сақтандыру қорғауы автоматты түрде тоқтатылады. Сақтандыру қорғауының әрекеті тоқтатылған кезеңде сақтандыру келісімшартының мерзімі ұзартылмайды.
- 11.10 Егер сақтандыру қорғауының әрекеті тоқтатылған кезең 30 (отыз) күнтізбелік күннен асса, сақтандырушы біржақты соттан тыс тәртіпте сақтандыру келісімшартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы. Бұл жағдайда сақтанушы бұрын төлеген сақтандыру жарналары қайтарылмайды.
- 11.11 Қажет болған жағдайда, Сақтандыру келісімшартының шарттары Тараптардың өзара келісімі бойынша өзгертілуі мүмкін. Сақтандыру келісімшартына енгізілген барлық өзгерістер мен толықтырулар, олар жазбаша түрде рәсімделіп, Сақтандыру келісімшартына қосымша келісім жасау және Тараптардың уәкілетті өкілдерімен қол қойылған жағдайда ғана заңды күшке ие болады.

12 САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫ БОЛҒАН ЖАҒДАЙДА САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ ӘРЕКЕТТЕРІ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫНЫҢ БОЛҒАНЫН ЖӘНЕ ЗАЛАЛДАРДЫҢ МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАР ТІЗІМІ

- 12.1 Сақтандырушы (Сақтандырылған тұлға) сақтандыру оқиғасы болғанын білгеннен кейін міндетті:
 - 12.1.1. болған оқиға туралы құқық қорғау және басқа да құзыретті мемлекеттік органдарға дереу хабарлау. Құзыретті органдар деп, өз құзыреті шеңберінде болған оқиғаларды тергеуге байланысты қажетті әрекеттерді жүзеге асыруға уәкілетті мемлекеттік органдар түсініледі (мысалы, полиция, тергеу органдары, анықтау, өрт инспекциясы, ТЖ және басқалар);
 - 12.1.2. сақтандыру жағдайы басталған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей, сақтандыру жағдайының басталғаны, оның басталу жағдайлары, сипаты және болжамды шығын мөлшері туралы жазбаша түрде Сақтандырушыға хабарлау. Егер Сақтанушы сақтандырылған тұлға болмаса, бұл міндет сақтандырылған тұлғаға жүктеледі;
 - 12.1.3. сақтандыру жағдайынан болатын шығындарды болдырмау немесе азайту шараларын қабылдау;
 - 12.1.4. сақтандыру жағдайынан болатын мүмкін шығындарды болдырмау немесе азайту бойынша Сақтандырушының нұсқауларын орындау;
 - 12.1.5. Сақтандырушының өкіліне зақымдалған мүлікті тексеру үшін көрсету;
 - 12.1.6. сақтандыру қорғанысы кезеңінде сақтандыру жағдайларының алдын алу үшін қол жетімді және ақылға қонымды шаралар қабылдау;
 - 12.1.7. сақтандыру жағдайының туындауына жауапты тұлға анықталғаннан кейін дереу оған талап қою немесе келтірілген шығындарды өтеу туралы талап арыз беру;
 - 12.1.8. Сақтандырушының жазбаша сұрауында көрсетілген барлық қолда бар құжаттарды немесе олардың тиісті түрде куәландырылған көшірмелерін Сақтандырушыға тапсыру және сақтандыру жағдайының туындау жағдайларын тергеуге және келтірілген залалдың мөлшерін анықтауға кедергісіз жағдай жасау.
- 12.2 Сақтанушы Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз үшінші тұлғалардың залалды өтеу туралы талаптарын реттеу бойынша тікелей немесе жанама міндеттемелер қабылдауға құқылы емес.
- 12.3 **Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін Сақтанушы келесі құжаттарды ұсынуы тиіс:**
 - 12.3.1 сақтандыру жағдайының туындағаны туралы өтініш;**
 - 12.3.2 Шарттың түпнұсқасы;
 - 12.3.3 зиянның себебін, жағдайын және мөлшерін анықтайтын құзыретті органдардың құжаттары;
 - 12.3.4 Сақтанушының келтірген зияны үшін жауапкершілігін анықтаған сот шешімі немесе жәбірленуші-үшінші тұлғаларға мүліктік талап;
 - 12.3.5 құжаттарды жинау және ұсынуға байланысты кез келген шығындар Сақтанушының (Пайда алушының) есебінен жүзеге асырылады;
 - 12.3.6 сақтандыру келісімшартында көзделген басқа құжаттар.
- 12.4 Сақтандыру жағдайының туындауын, сондай-ақ одан келген шығындарды дәлелдеу Сақтанушының/Пайда алушының міндеті.

13 САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ

- 13.1 Сақтандыру төлемі Сақтандыру келісімшартында көрсетілген сақтандыру сомалары шегінде, келісімшартта көрсетілген франшизаны шегеріп, жүзеге асырылады.
- 13.2 Егер шығын мөлшері мен сақтандыру төлемі анықталғаннан кейін Сақтанушы өз бетінше келтірілген зиянды қажетті мөлшерде өтесе, онда сақтандыру төлемі Сақтанушыға тиісті растайтын құжаттарды Сақтандырушыға ұсынғаннан кейін тікелей жүзеге асырылады.
- 13.3 Сот шешімі бойынша сақтандыру төлемі болған жағдайда, Сақтандырушыға зиян келтірілгенін және келтірілген зиян мөлшерін растайтын құжаттар (сот шешімі, орындау парағы және т.б.) ұсынылуы тиіс.
- 13.4 Үшінші тұлғалардан ресми талап бойынша Сақтанушыға мәлімделген шығындар, зиянның себептері мен мөлшерін алдын ала тергеусіз Сақтандырушы тарапынан өтелмейді, ол үшін Сақтанушы Сақтандырушыға зиянды бағалауға байланысты барлық материалдарды, сондай-ақ төлем туралы шешім қабылдауға маңызды қосымша мәліметтерді ұсынуы тиіс.
- 13.5 Сақтандырушы шығындарды сотқа дейін реттеу кезінде Сақтанушының үшінші тұлғаларға келтірген зиянының нақты мөлшерін анықтау мақсатында тергеу жүргізуге құқылы, осының негізінде Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе ішінара бас тартуы мүмкін, сондықтан ол сақтандыру жағдайына қатысты құзыретті органдардан алынған құжаттарды, зардап шеккен үшінші тұлғаларға келтірілген зиян туралы медициналық қорытындыларды, жоғалған (зақымдалған) мүліктің құнын және жөндеу құнын бағалауға мүмкіндік беретін шоттарды, сондай-ақ Сақтандырушының қалауы бойынша басқа да қажетті құжаттарды талап етуге құқылы.
- 13.6 Егер тараптар шығын мөлшерін анықтауда келісімге келе алмаса, кез келген тарап тәуелсіз сараптама тағайындауды талап етуге құқылы, оның құнын алдын ала өз есебінен төлеп, ал келіспеушіліктер сақталған жағдайда талап арызды сотқа беруге құқылы, оның шешімі Сақтандырушының жауапкершілік лимитінен аспайтын мөлшерде төлемдерді жүзеге асыру үшін міндетті болып табылады.
- 13.7 Сақтандыру жағдайымен себепті байланыстағы қылмыстық іс қозғалған жағдайда, Сақтандырушы қылмыстық істі тоқтату туралы құқық қорғау органдарының шешім қабылдау күніне дейін немесе сот шешімі заңды күшіне енгенге дейін сақтандыру төлемін кейінге қалдыруға құқылы.
- 13.8 Сақтандыру төлемі сақтандыру төлемін алушы көрсеткен банктік шотқа аударылады. Сақтандыру төлемін аудару шығындары, егер аударым Қазақстан Республикасы шегінде жүзеге асырылса, Сақтандырушының есебінен жүзеге асырылады.
- 13.9 Сақтандыру төлемін жүзеге асырған кезде Сақтандырушы сақтандырушының қарызының мөлшерін, оның ішінде төлеу мерзімі әлі келмеген сақтандыру жарналары бойынша қарызды ұстап қалуға құқылы.

14 САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖАСАУ НЕМЕСЕ ОДАН БАС ТARTU ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ МЕРЗІМІ

- 14.1 Сақтандыру төлемін жүзеге асыру немесе одан бас тарту туралы шешім Сақтандырушы немесе Пайда алушыдан соңғы құжатты алған сәттен бастап 30 (отыз) жұмыс күні ішінде қабылданады.
- 14.2 Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім Сақтандырушы тарапынан қабылданады және Сақтандырушыға бас тарту себептерінің негізделген түсіндірмесімен жазбаша түрде хабарланады.
- 14.3 Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы Сақтанушы тарапынан сотта шағымданылуы мүмкін.
- 14.4 Сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы, егер құжаттар ұсынылмаса, сақтандыру жағдайы туралы өтініш Сақтандырушыға берілген сәттен бастап 90 күнтізбелік күн өткеннен кейін, егер 60 күнтізбелік күн өткеннен кейін Сақтандырушы Сақтанушыны/Пайда алушыны құжаттарды Сақтандырушыға тапсыру қажеттілігі туралы еске салатын хат жіберу арқылы тиісті түрде хабардар еткен болса.

15 СУБРОГАЦИЯ

- 15.1 Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға сақтандыру нәтижесінде өтелген шығындар үшін жауапты тұлғаға Сақтанушының/Пайда алушының талап ету құқығы төленген

сома шегінде өтеді.

- 15.2 Сақтанушы/пайда алушы сақтандыру төлемін алған кезде сақтандырушыға барлық құжаттар мен дәлелдерді тапсыруға, сақтандырушыға өткен талап ету құқығын жүзеге асыру үшін қажетті мәліметтерді хабарлауға міндетті.
- 15.3 Егер сақтанушы/пайда алушы сақтандырушы өтеген шығындар үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру сақтанушы/пайда алушының кінәсінен мүмкін болмаса, сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

16 ҚАУІП ДЕҢГЕЙІНІҢ ӨЗГЕРУІ

- 16.1 Сақтандыру шартының әрекет ету кезеңінде сақтанушы сақтандыру шартын жасасқаннан кейін болған қауіптің елеулі өзгерістері туралы сақтандырушыны дереу, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей хабардар етуге міндетті.
- 16.2 Сақтандыру тәуекелінің дәрежесін арттыратын жағдайлар туралы ақпарат алған кезде, Сақтандырушы сақтандыру келісімшартын өзгерту, оның ішінде келісімшартты тоқтату немесе тәуекелдің артуына сәйкес қосымша сақтандыру сыйақысын төлеуді талап етуге құқылы.
- 16.3 Сақтандыру тәуекелінің артуына әкелетін жағдайлар туралы хабардар болған Сақтандырушы, Сақтандыру келісімшартын өзгерту немесе тәуекелдің артуына сәйкес қосымша сақтандыру сыйақысын төлеуді талап етуге құқылы.
- 16.4 Егер Сақтанушы Сақтандыру келісімшартын өзгертуге немесе сақтандыру сыйақысын қосымша төлеуге қарсы болса, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген ережелерге сәйкес сақтандыру келісімшартын бұзуды талап етуге құқылы.
- 16.5 Егер сақтандыру тәуекелінің артуына әкелетін жағдайлар жойылған болса, Сақтандырушы Сақтандыру келісімшартын бұзуды талап етуге құқылы емес.

17 САҚТАНДЫРУШЫНЫ АУЫСТЫРУ

- 17.1 Сақтандырушы сақтандыру келісімшартымен анықталатын барлық құқықтар мен міндеттерді басқа тұлғаға, соңғысының және Сақтандырушының келісімімен, беру құқығына ие.
- 17.2 Мұндай құқықтар мен міндеттерді беру үшін Сақтандырушыға сақтандырушыны өзгерту туралы өтінішті, Сақтандырушы мен сақтандырушының құқықтық мұрагері (сақтандыру келісімшарты бойынша сақтандырушының құқықтары мен міндеттерін қабылдайтын тұлға) қол қойған өтінішті ұсыну қажет.

18 ФОРС - МАЖОР ЖАҒДАЙЛАР

- 18.1 Форс-мажорлық жағдайлар – бұл жағдайлар, келісімшарт жасалғаннан кейін пайда болған, алдын ала болжау немесе алдын алу мүмкін емес төтенше оқиғалардың нәтижесінде, тараптар сақтандыру келісімшарты бойынша міндеттемелерін орындаудан босатылатын жағдайлар. Мұндай жағдайларға тараптар әсер ете алмайтын және олардың пайда болуына жауапты емес оқиғалар жатады. Мысалы, ереуілдер, халық толқулары, кез келген сипаттағы әскери әрекеттер, мемлекеттік билік актілері және сақтандыру келісімшартын орындауға кедергі келтіретін басқа да жағдайлар.
- 18.2 Мұндай жағдайлар туындаған тарап бұл туралы екінші тарапты жазбаша түрде хабардар етуге міндетті. Форс-мажорлық жағдайлардың туындауы туралы хабарламау, олар туындаған тарапты өз міндеттемелерін орындамауды негіздеу үшін оларға сілтеме жасау құқығынан айырады.

19 ҚОС САҚТАНДЫРУ

- 19.1 Сақтанушы сақтандырушыны басқа сақтандырушылармен сақтандырылған объектіге қатысты жасалған барлық сақтандыру келісімшарттары туралы хабардар етуге міндетті. Бұл ретте ол басқа сақтандырушылардың атауын, сақтандыру объектілерін, сақтандырылған тәуекелдерді және сақтандыру сомаларын көрсетуі тиіс.
- 19.2 Егер Сақтандыру жағдайы туындаған кезде Сақтандырылған нысанға қатысты басқа да Сақтандыру келісімшарттары ұқсас тәуекелдер бойынша әрекет етсе, залал үшін өтемақы әрбір Сақтандырушының сақтандыру сомаларының арақатынасына пропорционалды түрде бөлінеді, ал осы Сақтандыру келісімшарты бойынша Сақтандырушы тек өз үлесіне тиесілі бөлігін ғана франшиза шартын қолдана отырып төлейді.

20 ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

- 20.1 Сақтандыру келісімшартынан туындайтын талаптар (шағымдар) Сақтандырушыға Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген талап қою мерзімі шегінде қойылуы мүмкін.
- 20.2 Сақтандырушы мен Сақтанушы (пайда алушы) арасындағы сақтандыру келісімшартынан туындайтын барлық даулар келіссөздер арқылы, соттан тыс тәртіпте шешіледі, ал келісімге қол жеткізілмеген жағдайда – Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен уәкілетті органдарға қарауға беріледі.

21 ЕРЕКШЕ ШАРТТАР

- 21.1 Тараптардың келісімі бойынша осы Ережелерге сәйкес жасалатын Сақтандыру шартына басқа да ерекше шарттар (сақтандыру ескертпелері, анықтамалар, алып тастаулар және т.б.) енгізілуі мүмкін.
- 21.2 Сақтандыру шартының мазмұны мен шарттары коммерциялық құпия болып табылады. Тараптар қатаң құпиялылықты сақтауға міндетті және Сақтандыру шартының ережелерін, мазмұнын және шарттарын, соның ішінде бұқаралық ақпарат құралдарына (БАҚ) жариялауға құқығы жоқ, тек Қазақстан Республикасының заңнамасы талап еткен жағдайларды қоспағанда.
- 21.3 Тараптар осы Ережелердің нормаларын сақтамағаны және бұзғаны, Сақтандыру шартының шарттарын тиісті түрде орындамағаны үшін Сақтандыру шартына және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жауапкершілікке тартылады.
- 21.4 Ережелерде көрсетілмеген барлық басқа шарттар Қазақстан Республикасының заңнамасымен реттеледі.
- 21.5 Ережелердің аударма мәтіндерінде сәйкессіздік анықталған жағдайда, орыс тіліндегі Ережелер мәтіні басымдыққа ие болады.